

**„U nas dole i niedole
– sytuacja Romów w Polsce”**

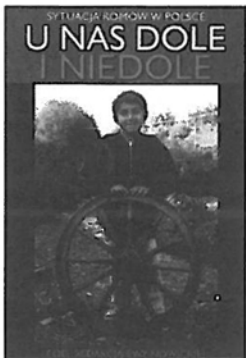
pod red. Ewy Nowickiej

Zakład Wydawniczy NOMOS, Kraków 1999

Krakowski Zakład Wydawniczy NOMOS znany jest z wielu interesujących publikacji z zakresu socjologii, politologii, religioznawstwa, etnografii i pokrewnych dziedzin. W 1999 roku temu nakładem tegoż wydawnictwa ukazała się znakomita praca nt. sytuacji mniejszości romskiej w Polsce, zatytułowana „U nas dole i niedole”.

Książka stanowi zbiór artykułów dt. rozmaitych kwestii związanych z obecnością Romów w Polsce i Europie. Autorami tekstów są socjologowie z czołowych polskich uczelni (UW, KUL, Uniwersytet Wrocławski), zaś redaktorem całej pracy jest prof. Ewa Nowicka – autorka bardzo znanego podręcznika antropologii „Świat człowieka, świat kultury” (Warszawa 1997).

Bardzo istotne jest wprowadzenie, zatytułowane „Problem Romów czy Romowie jako problem”, w którym, zgodnie z tytułem, E. Nowicka opisuje stan wiedzy Polaków o Romach i stosunki pomiędzy oboma społecznościami, przytacza opinie osiadłych w naszym kraju Romów nt. ich warunków bytowania w Rzeczypospolitej. Autorka stawia jednocześnie

swego rodzaju diagnozę sytuacji, niestety, jak nie-trudno się domyślić – diagnozę bardzo niepokojącą. Romowie są bowiem najsilniej dyskryminowaną i szykanowaną mniejszością narodową w Polsce. Na skutek wszechobecnych i głęboko zakorzenionych w społeczeństwie mitów Romowie – nawet ci w wysokim stopniu zasymilowani – czują się jednostkami obcymi, gorszymi, nieużytecznymi społecznie.

Zawartość merytoryczna książki została podzielona na trzy bloki tematyczne, w których znalazły się artykuły poruszające różnorakie problemy romskiej mniejszości. Pierwsza część dotyczy percepcji Romów (jako zbiorowości) przez typowe społeczności wiejskie. E. Nowicka przytacza tutaj bardzo wiele opinii wyrażanych przez Polaków nt. ich romskich sąsiadów. Niestety, u progu nowego tysiąclecia pokutowały wciąż stereotypy oparte na niewiedzy i zabobonach rodem ze średniowiecza...

Dalsze rozdziały poświęcone zostały procesom INTEGRACJI, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii oświaty dzieci i młodzieży. Szczególnie cenne są tutaj refleksje ks. Stanisława Opockiego, który od piętnastu lat zajmuje się duszpasterstwem Romów.

Wielce istotny jest także artykuł Sławomira Łodzińskiego nt. ochrony Romów w Polsce, jak i w perspektywie całej Europy. Autor prezentuje tutaj działania rządów poszczególnych państw, mające na celu zapewnienie im godnego i bezpiecznego bytowania. Przy opisie sytuacji w Polsce umieszczone zostały odnośniki do odpowiednich paragrafów obecnej konstytucji.

Całość zamyka niezwykle wartościowy aneks zawierający fragmenty międzynarodowych dokumentów dotyczące ochrony mniejszości romskiej, a zwłaszcza przeciwdziałania rasistowskiej agresji, której ofiarami nierzadko bywają członkowie tejże mniejszości.

MICHAŁ FRIEDRICH